

LESEN PAKIRNI MATERIAL - EVROPSKE ZAHTEVE OB UVOZU

Lesen pakirni material (embalaža) je običajno narejen iz manjvrednega lesa, ki ga je težko uporabiti za izdelavo bolj kakovostnih lesnih izdelkov. Lesen pakirni material predstavlja veliko tveganje za vnos in širjenje rastlinam škodljivih organizmov, saj se na splošno veliko uporablja v mednarodnem prometu, kjer lahko med državami in celinami kroži več let. Tveganje je toliko večje, če je narejen iz surovega, neobdelanega lesa, ki se ga deloma ali v celoti drži lubje.

Zaradi varovanja gozdov, ki jih lahko prizadenejo škodljivimi organizmi, in varovanja potrošnikov pred škodami, ki posledično lahko nastanejo zaradi njih, morata biti bodisi les ali pa končni izdelek ustrezno obdelana, da se uničijo škodljivi organizmi v njih.

Zaradi te nevarnosti je Evropska skupnost s 1. marcem 2005 uvedla posebne fitosanitarne zahteve pri uvozu lesenega pakirnega materiala.

Kot pakirni material, ki je ob uvozu pod fitosanitarnim nadzorom, se štejejo:

- leseni zaboji za pakiranje, gajbe, bobni/koluti, palete, paletni zaboji ali

- druge podporne oblike, podporni les, distančniki in nosilci,

ki se uporabljajo pri transportu vseh vrst predmetov.

Predpisane zahteve ne veljajo za:

- nepredelan lesen pakirni material, ki je tanjši od 6 mm,
- predelan lesen pakirni material (iverke ali drugače zdrobljen in toplotno ali pod pritiskom obdelan les),
- žagovina, lesni skobljenci in lesna volna,

- leseni sestavni deli, ki so trajno pritrjeni na tovorna vozila ali kontejnerje,
- sodi za vino in žganje, ki so bili med proizvodnjo izpostavljeni segrevanju,
- darilne škatle za vino, cigare in drugo blago, izdelano iz lesa, ki je obdelan na primeren način,
- lesen pakirni material, ki je v obtoku znotraj Evropske Skupnosti (razen po poreklu iz določenih območij Portugalske in Spanije, ki so okužena z borovo ogorčico).

FITOSANITARNE ZAHTEVE

Z Direktivo Komisije 2004/102/ES, ki je pričela veljati s 1. marcem 2005, je bil v evropsko fitosanitarne zakonodaje implementiran Mednarodni standard za fitosanitarne ukrepe ISPM-15. Ta je nastal pod okriljem Mednarodne konvencije za varstvo rastlin (FAO-IPPC) in ureja promet z lesenim pakirnim materialom.

V skladu s tem standardom, navedeno direktivo in Direktivo Komisije 2008/109/ES mora lesen pakirni material, ki se uvaža v Evropsko skupnost, izpolnjevati naslednje tehnične zahteve:

- **biti mora ustrezno toplotno obdelan ali zaplinjen z metilbromidom,**
- **imeti mora posebno oznako na lesu (žig po ISPM-15),**
- **od 1. julija 2009 mora biti tudi obeljen (narejen iz lesa, kateremu so odstranili lubje).**

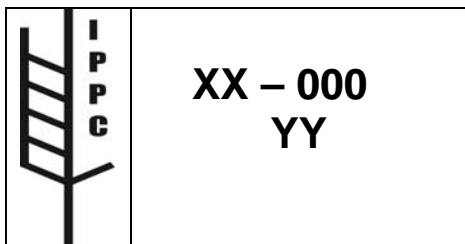
Dopustni so majhni, med seboj ločeni koščki lubja, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- da niso širši od 3 cm, ne glede na dolžino,
- če so širši od 3 cm, površina posameznega koščka lubja ne sme presegati 50 cm² (velikost kreditne kartice).

Za ladijski podporni les veljajo enake tehnične zahteve, le da je uradna oznaka lahko brez IPPC logotipa, imeti pa mora oznako države, proizvajalca in načina obdelav.

OZNAKA ISPM-15

Zahtevana posebna oznaka na lesenem pakirnem materialu potrjuje, da je bil les ustrezno obdelan, in nudi določene informacije o načinu in kraju obdelave:

Sestavni deli oznake po ISPM-15 so:

- **IPPC** logotip
- **XX** – ISO koda države
- **000** - registrska številka proizvajalca
- **YY** - okrajšava za način obdelave (HT-toplotna obdelava, MB-metilbromid)

Oznaka mora biti vidna, čitljiva, obstojna in neprenosljiva. Na uradni oznaki ne sme biti nobene dodatne ali drugačne oznake. Komercialne oznake obrata in druge mednarodne oznake, kot sta na primer DB za beljen les in KD za sušen les, se lahko navajajo le izven uradne oznake, če niso zavajajoče.

Dovoljenje za njeno uporabo lahko da zainteresiranemu proizvajalcu le državni uradni organ, pristojen za varstvo rastlin (v Sloveniji Fitosanitarna uprava RS). Oznaka tako predstavlja enostaven, uniformiran in mednarodno razpoznaven način uradnega potrjevanja, ki ne zahteva dodatnih dokumentov.

V Republiki Sloveniji opravljajo v skladu z direktivo Komisije 2004/102/ES nadzor uvoznih pošiljk, ki vsebujejo lesen pakirni material, fitosanitarni inšpektorji in carinski organi. Ob uvozu lesen pakirni material vizualno pregledajo in po potrebi odvzamejo vzorec za laboratorijsko analizo.

Če lesen pakirni material ne nosi predpisane oznake oziroma jo nosi, pa se ugotovi znake škodljivih organizmov, fitosanitarni inšpektor uvede na stroške uvoznika postopek:

- **tretiranja** (toplotna obdelava) ali

- **predelave** oziroma **uničenja** (popoln sežig, zakopavanje vsaj 1 m globoko ali predelava v sekance) ali
- **zavrnitve** vstopa pošiljke.

Inšpektor se sicer odloči za tisto vrsto ukrepa in tisto mesto izvedbe ukrepa, ki je najugodnejše za stranko. Skoraj nujno pa je prepakiranje pošiljk.

Za lesen pakirni material, ki podpira, nosi, varuje ali razmika tovor in se uporablja pri pošiljkah v mednarodnem prometu, se v globalni trgovini uvajajo posebne zahteve glede obdelave in označitve, ki v državah Evropske unije že veljajo. Z zahtevami se je dobro seznaniti, da uvozne pošiljke zaradi neustrezne embalaže ne bi po nepotrebem stale na mejah.

Poleg oznak EPAL in EUR na standardiziranih paletah je za uvoz v EU s 1.1.2008 potrebna tudi oznaka IPPC !!!

Dodatne informacije dobite pri Fitosanitarni upravi RS:

- telefon (059 15 29 30), telefaks (059 15 29 59)
- elektronska pošta: furs.mkgp@gov.si
- spletna stran: <http://www.furs.si/law/FAO/ZVR/ISPM15/ispm15.asp>

POZOR! Fitosanitarnе zahteve in označevanje lesenega pakirnega materiala veljajo tudi za izvoz v določene tretje države, zlasti na druge kontinente!